

**INOVOVANÝ ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE
ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM PRE PRIMÁRNE
VZDELÁVANIE**

„Cesta za zdravím“

Názov: „Cesta za zdravím“

Stupeň vzdelania : primárne vzdelávanie
Dĺžka štúdia: variant A - prípravný ročník a 9. ročníkov
variant B - prípravný ročník a 10. ročníkov
variant C - prípravný ročník a 10. ročníkov
Vyučovací jazyk: slovenský
Študijná forma: denná
Druh školy: štátna

Predkladateľ:

Názov školy: Špeciálna základná škola pre žiakov s telesným postihnutím
Adresa: Budovateľská 1309, 093 01 Vranov nad Topľou
IČO: 17070244
Riaditeľ školy: PaedDr. Katarína Vasiľová
Kordinátor
pre tvorbu ŠkVP: Mgr. Michaela Pinkošová
Kontakty: email: zspretadic@stonline.sk
www.zspretadic.edupage.org
tel.: 057/4885141

Zriaďovateľ:

Názov: Okresný úrad Prešov
Adresa: Tarasa Ševčenka 11, 081 01 Prešov
Kontakty: tel.: 051/7462707

Platnosť dokumentu: od 1. 9. 2016

PaedDr. Katarína Vasiľová
riaditeľ školy

Záznamy o platnosti a revidovaní školského vzdelávacieho programu

PLATNOSŤ ŠKVP Dátum	Revidovanie ŠKVP Dátum	ZAZNAMENÁVANIE INOVÁCIÍ ZMENY, ÚPRAVY
01.09.2016	1.10.2016	1. upravený inovované ročníky: variant A: prípravný, 1, 2, 5, 6. variant B: prípravný, 1, 2, 5, 6. variant C: prípravný, 1, 2, 5, 6.

PRÍLOHA ŠZŠ:

2016/2017 - VARIANT A:

upravený:

- prípravný ročník ŠZŠ variant A /voliteľné hodiny 2 – 1h VUC, 1h MAT/
- 1. ročník ŠZŠ variant A /voliteľné hodiny 4 – 1h VUC, 3h PVC/
- 2. ročník ŠZŠ variant A /voliteľné hodiny 4 – 1h VUC, 1h PVC, 1h MAT/
- 5. ročník ŠZŠ variant A /voliteľné hodiny 4 – 1h MAT, 1h VLA, 1h RCG, 1h ANJ/
- 6. ročník ŠZŠ variant A /voliteľné hodiny 3 – 1h SJL, 1h MAT, 1h ANJ/

RCG nový predmet 5. ročník ŠZŠ variant A

ANJ nový predmet 5. ročník ŠZŠ variant A

ANJ nový predmet 6. ročník ŠZŠ variant A

V školskom roku 2016/2017 žiaci 7. a 8. ročníka postupujú podľa starého ŠKVP.

VARIANT B:

upravený:

- prípravný ročník ŠZŠ variant B – neotvára
- 1. ročník ŠZŠ variant B /voliteľné hodiny 4 – 1h SJL, 1h RGZ, 2h MAT/
- 2. ročník ŠZŠ variant B /voliteľné hodiny 4 – 1h SJL, 1h RGZ, 2h MAT/
- 5. ročník ŠZŠ variant B /voliteľné hodiny 4 – 1h RGZ, 2h MAT, 1h VYV/
- 6. ročník ŠZŠ variant B /voliteľné hodiny 4 – 1h RGZ, 1h VUC, 1h MAT, 1h VYV/

V školskom roku 2016/2017 žiaci 3., 7., 8. a 9.. ročníka postupujú podľa starého ŠKVP.

VARIANT C:

upravený:

- prípravný ročník ŠZŠ variant C /voliteľné hodiny 2 – 1h VUC, 1h MAT/
- 1. ročník ŠZŠ variant C /voliteľné hodiny 2 – 1h VUC, 1h MAT/
- 2. ročník ŠZŠ variant C /voliteľné hodiny 2 – 1h VUC, 1h MAT/
- 5. ročník ŠZŠ variant C /voliteľné hodiny 3 – 1h RGZ, 1h MAT, 1h VUC/
- 6. ročník ŠZŠ variant C /voliteľné hodiny 3 – 1h RGZ, 1h VUC, 1h MAT/

V školskom roku 2016/2017 žiaci 3., 7., 8 a 10. ročníka postupujú podľa starého ŠKVP.

Obsah

Úvod.....	5
1 Ciele výchovy a vzdelávania.....	6
1.1 Ciele výchovy a vzdelávania pre variant A, variant B, variant C	7
2 Stupeň vzdelania	8
3 Charakteristika žiakov s viacnásobným postihnutím variant A	10
3.1 Profil absolventa.....	10
3.2 Vzdelávacie oblasti	10
3.3 Rámcové učebné plány a vzdelávacie štandardy	11
4 Charakteristika žiakov s viacnásobným postihnutím variant B	13
4.1 Profil absolventa.....	13
4.2 Vzdelávacie oblasti	13
4.3 Rámcové učebné plány a vzdelávacie štandardy	14
5 Charakteristika žiakov s viacnásobným postihnutím variant C	15
5.1 Profil absolventa.....	15
5.2 Vzdelávacie oblasti	16
5.3 Rámcové učebné plány a vzdelávacie štandardy	16
6 Špecifika výchovy a vzdelávania žiakov s viacnásobným postihnutím.....	18
7 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie	23
7.1 Stratégie, metódy a formy výchovy a vzdelávania	24
8 Povinné personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania.....	26
9 Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania	27
10 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní	29
11 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov.....	30
12 Hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov s viacnásobným postihnutím v ŠZŠ	32
13 Začlenenie prierezových tém.....	34
PRÍLOHY:	36

Úvod

Školský vzdelávací program pre Špeciálnu základnú školu pre žiakov s telesným postihnutím, vychádza zo Vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie. Vzdelávací program vypracoval Štátny pedagogický ústav, schválilo ho Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. 09. 2016.

Súčasťou VP je - VP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

VP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia

VP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia

A taktiež Vzdelávacieho programu pre žiakov s viacnásobným postihnutím pre primárne a nižšie, stredné vzdelávanie. Vzdelávací program vypracoval Štátny pedagogický ústav, schválilo ho Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20280:14-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016. Školský vzdelávací program je vypracovaný pre každého žiaka osobitne a tvorí súčasť Individuálneho vzdelávacieho programu /IVP/.

Spojená škola, Budovateľská 1309, Vranov nad Topľou s organizačnými zložkami základná škola pre žiakov s telesným postihnutím, špeciálna základná škola pre žiakov s telesným postihnutím, praktická škola, špeciálna materská škola je samostatnou rozpočtovou organizáciou s právnou subjektivitou. Zriaďovateľom je Okresný úrad Prešov a bola zriadená 01.09.2001.

Poslaním Spojenej školy /SŠ/ je výchova a vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením, ktorým ich zdravotné znevýhodnenie nedovoľuje vzdelávať sa v bežných školách.

Súčasťou SŠ je Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, Školský klub detí a Výdajná školská jedáleň.

1 Ciele výchovy a vzdelávania

„CHCEME BYŤ ŠKOLOU, DO KTOREJ CHODIA DETI RADI“.

Usilujeme sa o školu rodinného a priateľského charakteru, kde sa budú dobre cítiť žiaci, učitelia, prevádzkoví zamestnanci školy a všetci, ktorí navštívia našu školu.

Dbáme o dodržiavanie týchto zásad:

- rešpektovanie osobnosti dieťaťa, jeho psychických a fyzických osobitostí,
- rešpektovanie druhu a stupňa postihnutia,
- vytváranie a udržiavanie neohrozeného školského prostredia,
- vytváranie materiálnych podmienok na vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením,
- komplexná prosociálnosť,
- vzájomná úspešná komunikácia, ktorá vedie k pripravenosti úspešne komunikovať s každým.

Strategickým a hlavným cieľom školy je poskytnúť našim žiakom také vedomosti a zručnosti, aby sa mohli čo najviac a čo najsamostatnejšie začleniť do spoločnosti a do normálneho života. Aby mohli prežiť svoj život naplno a harmonicky. Aby mali zdravé sebadomie a primerané sebakritické myslenie a vnútorne sa vyrovnali so zdravotným postihnutím.

Školský vzdelávací program /ŠkVP/ „Cesta za zdravím“ kladie dôraz na všestranný rozvoj osobnosti žiaka so zdravotným znevýhodnením a žiakov s MRK (marginalizovaných komunít), na rozvoj pozornosti, myslenia, predstavivosti, pamäte a orientácie v priestore a čase. Na získanie pracovných, sebaobslužných a hygienických návykov podľa ich schopností a odstránenie alebo zmiernenie ich postihnutia.

Dôležitým hľadiskom pri stanovení cieľov je zásada postupnosti a vývoja dieťaťa. Najprv potrebujeme zistiť, na akej úrovni sa dieťa v určitej oblasti práve nachádza. Chceme pozorne zachytiť, čo už dieťa vie a stanoviť najbližší cieľ rozvoja a cestu k nemu. Potom záleží na tvorivom prístupe a vynaliezavosti pedagógov ako budú postupovať pri ďalšom vzdelávaní.

Uvedené ciele budeme realizovať s ohľadom na individualitu žiaka, na mentálne, telesné a viacnásobné postihnutie žiaka, jeho psychické a fyzické schopnosti a možnosti s rešpektovaním zníženého pracovného tempa, komunikačných a iných bariér a aktuálneho psychického stavu.

Ciele, ktoré si stanovila škola pre žiakov :

- umožniť žiakovi spoznávať svoje vlastné rozvojové možnosti, postupovať pri jeho vzdelávaní podľa vlastných schopností, individuálnym tempom,
- rozvíjať slovnú zásobu, čitateľské a pisateľské zručnosti, čítanie s porozumením, rozvíjať komunikačné schopnosti, aby sa vedeli orientovať v bežnej komunikačnej situácii, vedeli sa vhodne vyjadrovať a svoje poznatky uplatňovať v praktickom živote,
- náprava narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku s hlavným zameraním na zvládnutie sebaobsluhy, hygienických návykov, osvojovanie základných pracovných návykov a zručností a používanie kompenzačných pomôcok,
- aplikovať základné matematické vedomosti v jednoduchých životných situáciách,

- na kvalitnú prípravu v cudzích jazykoch so zreteľom na možnosti školy, so zameraním na komunikatívnosť a s ohľadom na schopnosti jednotlivých žiakov,
- viesť žiakov k vytrvalosti a sústavnosti pri plnení úloh,
- vychovávať osobnosti s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku a k prírode, spolupráca, prosociálnosť zaujímajú významné miesto,
- dosiahnuť základnú gramotnosť v oblasti IKT využívaním špeciálnych počítačových pomôcok podľa možností vybavenia školy,
- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti a ohľaduplnosti k iným ľuďom, ich kultúram a duchovným hodnotám,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niest zodpovednosť za svoje zdravie, chrániť ho a upevňovať, chrániť životné prostredie,
- zvýšiť účasť rodičov na dani v škole s cieľom nadviazať na domácu prípravu,
- posilniť demokratickú klímu v škole,
- posilniť voľnočasové aktivity.

V populácii žiakov s viacnásobným postihnutím je najviac takých žiakov, u ktorých sa kombinuje mentálne postihnutie s iným postihnutím. Žiak, ktorý má diagnostikované viacnásobné postihnutie, v obraze ktorého je mentálne postihnutie a ďalšie postihnutie alebo narušenie, postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím príslušného stupňa. Špecifické vyučovacie predmety podľa konkrétnej kombinácie postihnutia sa zaraďujú do školského vzdelávacieho programu alebo sa žiak s viacnásobným postihnutím vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

1.1 Ciele výchovy a vzdelávania pre variant A, variant B, variant C

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové spôsobilosti žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím na úrovni, ktorá je pre nich dosiahnuteľná. Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom cieľov uvedených vo vzdelávacom programe pre žiakov mentálnym postihnutím s prihliadnutím na ďalšie postihnutie alebo narušenie.

Ciele výchovy a vzdelávania variant A:

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ako kombinácie vedomostí, skúseností a postojov žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná. Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov prostredníctvom nasledujúcich cieľov:

- poskytnúť žiakom primerané možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby získali záujem o poznávanie nového, rozvíjať cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť žiaka v poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti,
- viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,

- podporovať kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote,
- vyvážené rozvíjať u žiakov kompetencie dorozumievať sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,
- podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve a preberať na seba primeranú zodpovednosť, rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
- viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie,

Ciele výchovy a vzdelávania variant B:

- Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia:
- rozvíjať kognitívne a psychomotorické procesy, všestrannú komunikáciu,
 - rozvíjať individuálne schopnosti a predpoklady mentálne postihnutých žiakov tak, aby si osvojili vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré dokážu využiť v osobnom živote,
 - zamerať sa na pripravenosť v praktickom živote s možnosťou prirodzenej integrácie do spoločnosti a stali sa jej prirodzenou súčasťou,
 - podnecovať žiakov k mysleniu na podklade názoru a k riešeniu problémov,
 - učiť žiakov chrániť si svoje zdravie a zdravie iných.

Ciele výchovy a vzdelávania variant C:

Cieľom primárneho vzdelávania žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia:

- umožniť žiakovi spoznávať svoje vlastné rozvojové možnosti, postupovať pri jeho vzdelávaní podľa vlastných schopností, individuálnym tempom,
- prispievať k maximálnemu rozvoju osobnosti žiaka, primerane k jeho schopnostiam a predpokladom,
- pripraviť žiaka na bežný život primerane k jeho schopnostiam.

2 Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím a žiakov viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím podľa príslušnej legislatívy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

Úspešným absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie žiakov s mentálnym postihnutím podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z. žiak získa primárne vzdelanie. Na vysvedčení posledného

ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania nasledovne: „Žiak (žiačka) získal (získala) primárny stupeň vzdelania“. Ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku uvedú sa aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzky nasledovne: „Žiak (žiačka) ukončil (ukončila) povinnú školskú dochádzku z hľadiska veku“.

V doložke vysvedčenia žiaka so zdravotným znevýhodnením sa uvádzajú aj ďalšie dôležité skutočnosti súvisiace s jeho vzdelávaním, ako napríklad vzdelávanie podľa individuálneho vzdelávacieho programu, variant vzdelávacieho programu, podľa ktorého bol vzdelávaný, ak ukončil povinnú školskú dochádzku v nižšom ako poslednom ročníku aj ročník ukončenia povinnej školskej dochádzky.

V prípade potreby žiaka s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím možno predĺžiť dĺžku vzdelávania až o dva roky. Takýchto žiakov na základe odporúčania odborného lekára a žiadosti rodiča môže riaditeľ oslobodiť od dochádzania do školy.

Dĺžka výchovy a vzdelávania variant A

Špeciálna základná škola - variant A má deväť ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka. Dieťa s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia môže začať plniť povinnú školskú dochádzku v prípravnom ročníku ak nedosiahlo školskú spôsobilosť a nie je u neho predpoklad zvládnutia prvého ročníka. V prípade ťažkosti pri osvojovaní si predpísaného učiva žiakovi vypracujeme individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka.

Dĺžka výchovy a vzdelávania variant B

Špeciálna základná škola – variant B má desať ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka.

Žiakovi skončilo plnenie povinnej školskej dochádzky, ak od začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky absolvoval desať rokov vzdelávania, alebo dňom 31. augusta príslušného školského roka, v ktorom žiak dovŕšil 16. rok veku (§ 22 ods.1 zákon č. 245/2008).

Dĺžka výchovy a vzdelávania variant C

Špeciálna základná škola – variant C má desať ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka a vzdelávanie sa uskutočňuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

Vyučovacie čas žiaka je 20 hodín týždenne.

Vyučovacie hodiny vzhľadom na psychické osobitosti detí sú členené do kratších časových úsekov.

Dĺžka časových úsekov sa stanovuje individuálne.

Žiakovi s ťažkým zdravotným postihnutím môže riaditeľ školy umožniť vzdelávanie až do konca školského roka, v ktorom žiak dovŕši 18. rok veku (podľa § 22 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z.).

3 Charakteristika žiakov s viacnásobným postihnutím variant A

3.1 Profil absolventa

Absolvent má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti. Absolvent programu primárneho vzdelávania pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa,
- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti v materinskom, štátnom jazyku,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakolko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií,
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia,
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností,
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať,
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
- cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
- má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr,
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

3.2 Vzdelávacie oblasti

Obsah primárneho vzdelávania žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím je rozdelený do vzdelávacích oblastí. Pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTI
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	VECNE UČENIE
	FYZIKA
	CHÉMIA

	BIOLOGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	VLASTIVEDA
	DEJEPIS
	GEOGRAFIA
	OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNODY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
	HUDOBNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

3.3 Rámcové učebné plány a vzdelávacie štandardy

Pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím nie sú vypracované vzdelávacie štandardy pre jednotlivé ročníky, ktoré by bolo nutné splniť pre postup do ďalšieho ročníka. Vyplýva to z charakteru postihnutia žiakov. Individuálne schopnosti jednotlivých žiakov nemožno zovšeobecňovať a dosiahnuté výkony sú limitované samotným postihnutím.

Rámcový učebný plán vymedzuje voliteľné (disponibilné) hodiny, ktoré škola konkretizuje vo svojom školskom vzdelávacom programe nasledovne: navýši hodinovú dotáciu existujúcim vyučovacím predmetom ŠVP a/alebo vytvorí nový vyučovací predmet, ktorému prideli časovú dotáciu. Špecifické vyučovacie predmety vyplývajúce z pridruženého postihnutia sa vyučujú v rámci voliteľných hodín. Poznámky k rámcovému učebnému plánu sú pre školu záväzné, môže si však v rámci svojho učebného plánu vytvoriť ďalšie poznámky podľa svojich potrieb a možností.

Rámcový učebný plán pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským v školskom roku 2016/2017 - VARIANTA

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	PRÍPRAVNÝ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		8	8	8	7	6	6	5	5	5	58
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	7										7
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2										2
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	39
	informatika						1	1	1	1	1	5
Človek a príroda	vecné učenie	1	1	1	1							4
	fyzika								1	1	1	3
	chémia										1	1
	biológia								1	1	1	3
Človek a spoločnosť	vlastiveda					2	2	3				7
	dejepis								1	1	1	3
	geografia								1	1	1	3

	občianska náuka								1	1	1	3
Človek a hodnoty	etická výchova/náboženská výchova						1	1	1	1	1	5
Človek a svet	pracovné vyučovanie	1	1	2	3	4	4	4	4	4	4	31
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
	RCG							1				1
	ANJ							1	1			2
Základ		18	18	19	20	21	22	24	24	24	25	214
Voliteľné /disponibilné/ hodiny		2	4	4	4	4	4	3	4	4	4	37
Spolu : povinná časť + voliteľné hodiny		20	22	23	24	25	26	26	28	28	29	251

Voliteľnými hodinami posilňujeme predmety, v ktorých sa zameriavame na opakovanie učiva, prehĺbenie poznatkov, prípadne na precvičovanie motoriky.

Poznámky

1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok a inými organizačnými formami. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom logopéda, školského psychológa, špeciálneho pedagóga s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.

3. V prípravnom ročníku vyučovaciu hodinu špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci.

4. V 5. až 9. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa vyučujú v skupinách s maximálnym počtom 6 žiakov. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

5. V 5. až 9. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede príslušného ročníka. Ak je skupina utvorená zo žiakov najbližších ročníkov, najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede najnižšieho ročníka. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

6. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.

7. Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.

8. Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a slovenskej literatúry (u žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny) triedu možno deliť.

4 Charakteristika žiakov s viacnásobným postihnutím variant B

4.1 Profil absolventa

Absolvent primárneho stupňa vzdelania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej a kultúrnej gramotnosti na elementárnej úrovni. Vzdelávanie je zamerané na maximálny možný rozvoj žiaka s mentálnym postihnutím po stránke psychickej, fyzickej a emocionálnej, na kompenzáciu ich nedostatkov s cieľom optimálne ich pripraviť na praktický život, na schopnosť osvojiť si základy vzdelania a pokračovať vo vzdelávaní v praktickej škole.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia disponuje na primeranej úrovni s nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- vyjadruje sa ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej
- komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu jednoduchého písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- zvláda jednoduchou formou písomnú komunikáciu,
- je schopný vyjadriť svoj názor,
- uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh
- a praktického života, používa pri tom konkrétne myslenie,
- rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
- chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
- využíva základné formy informačnej a komunikačnej technológie,
- ovláda elementárne spôsoby práce s počítačom,
- ovláda základy čítania, písania, počítania a využíva ich k svojmu vzdelávaniu,
- dokáže pracovať s pomocou učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
- dokáže popísať problém, vie na koho sa môže obrátiť o pomoc pri riešení problémov,
- uvedomuje si, že má svoje práva a aj povinnosti.

4.2 Vzdelávacie oblasti

Obsah primárneho vzdelávania žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácií s mentálnym postihnutím je rozdelený do vzdelávacích oblastí. Pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTI
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	VECNÉ UČENIE

ČLOVEK A HODNODY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	VÝTVARNÁ VÝCHOVA HUDOBNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

4.3 Rámcové učebné plány a vzdelávacie štandardy

Pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím nie sú vypracované vzdelávacie štandardy pre jednotlivé ročníky, ktoré by bolo nutné splniť pre postup do ďalšieho ročníka. Vyplýva to z charakteru postihnutia žiakov. Individuálne schopnosti jednotlivých žiakov nemožno zovšeobecňovať a dosiahnuté výkony sú limitované samotným postihnutím.

Rámcový učebný plán vymedzuje voliteľné hodiny, ktoré škola konkretizuje vo svojom školskom vzdelávacom programe nasledovne: navýši hodinovú dotáciu existujúcim vyučovacím predmetom ŠVP a/alebo vytvorí nový vyučovací predmet, ktorému prideli časovú dotáciu. Špecifické vyučovacie predmety vyplývajúce z pridruženého postihnutia sa vyučujú v rámci voliteľných hodín Poznámky k rámcovému učebnému plánu sú pre školu záväzné, môže si však v rámci svojho učebného plánu vytvoriť ďalšie poznámky podľa svojich potrieb a možností.

Rámcový učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie v školskom roku 2016/2017 - VARIANT B

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra		2 1	2 1	3	3	3	3	3	3	3	3	28
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	5	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	31
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2	1 1	1 1	1	1	1	1	1				8
Matematika a práca s informáciami	matematika	2 1	2 2	3 2	3	3 2	3 1	3	3	3	3	3	31
	informatika								1	1	1	1	4
Človek a príroda	vecné učenie	1 1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	25
Človek a hodnoty	etická výchova/náboženská výchova						1	1	1	1	1	1	6
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	48
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
Základ		18	18	19	20	20	21	21	22	22	22	22	225
Voliteľné /dostupné/ hodiny		2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	42
Spolu : povinná časť + voliteľné hodiny		20	22	23	24	25	26	26	26	26	26	26	267

Voliteľnými hodinami posilňujeme predmety, v ktorých sa zameriavame na opakovanie učiva, prehĺbenie poznatkov, prípadne na precvičovanie motoriky.

Poznámky

1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami podľa platnej legislatívy. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom liečebného pedagóga, logopéda, školského psychológa s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia.

3. Vyučovaciu hodinu špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti zabezpečujú dvaja pedagogickí zamestnanci.

4. V 5. až 10. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa vyučujú v skupinách s maximálnym počtom žiakov 6. Skupiny sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

5. V 5. až 10. ročníku vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa vyučujú spravidla oddelene pre chlapcov a dievčatá. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede príslušného ročníka. Ak je skupina utvorená zo žiakov najbližších ročníkov, najvyšší počet žiakov v skupine je zhodný s počtom žiakov v triede najnižšieho ročníka. Ďalšia skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet.

6. Vyučovaci predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.

7. Vyučovaci predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.

5 Charakteristika žiakov s viacnásobným postihnutím variant C

5.1 Profil absolventa

Absolvent by mal dosiahnuť čo najširší a najrozsiahlejší záber v jednotlivých oblastiach podľa jeho individuálnych psychických a fyzických možností a schopností. Čiastočné až úplne samostatne vykonávať sebaobslužné činnosti. Mať vybudované sociálne vzťahy v užšom a širšom sociálnom prostredí.

Úroveň vedomostí je ovplyvnená individuálnymi možnosťami a schopnosťami žiaka. Absolvent na základe výsledkov svojich individuálnych schopností sa môže zaradiť do praktickej školy (podľa možností a schopností jednotlivcov).

Absolvent programu primárneho vzdelávania disponuje v rámci svojich schopností týmito kľúčovými kompetenciami:

- vyjadruje sa ústnou, písomnou formou podľa svojich schopností, adekvátne stupňu postihnutia,
- v materinskom jazyku na prijateľnej úrovni rozumie hovorenému slovu (textu),
- dokáže určitý čas počúvať, reagovať a vyjadriť svoj názor,
- dokáže používať základné matematické myslenie na riešenie rôznych životných situácií podľa svojich schopností,
- využíva základné informačné a komunikačné technológie pri vyučovaní a učení sa,

- komunikuje pomocou elektronických médií s pomocou učiteľa,
- osvojuje si postupy potrebné na získavanie nových poznatkov,
- teší sa z vlastných výsledkov,
- vníma problémové situácie v triede, oboznamuje sa s nimi, s pomocou pedagóga sa ich pokúša riešiť,
- uvedomuje si svoje vlastné potreby a využíva svoje možnosti,
- je oboznámený so základnými pravidlami a zvykmi súvisiacimi s úpravou zovňajšku človeka.

5.2 Vzdelávacie oblasti

Obsah primárneho vzdelávania žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím je rozdelený do vzdelávacích oblastí. Pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
	ROZVÍJANIE SOCIÁLNYCH ZRUČNOSTÍ
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTI
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
PRÍRODA A SPOLOČNOSŤ	VECNÉ UČENIE
ČLOVEK A HODNODY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
	HUDOBNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	ZDRAVOTNÁ TELESNÁ VÝCHOVA

5.3 Rámcové učebné plány a vzdelávacie štandardy

Pre žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím nie sú vypracované vzdelávacie štandardy pre jednotlivé ročníky, ktoré by bolo nutné splniť pre postup do ďalšieho ročníka. Vyplýva to z charakteru postihnutia žiakov. Individuálne schopnosti jednotlivých žiakov nemožno zovšeobecňovať a dosiahnuté výkony sú limitované samotným postihnutím.

Rámcový učebný plán vymedzuje voliteľné hodiny, ktoré škola konkretizuje vo svojom školskom vzdelávacom programe nasledovne: navýši hodinovú dotáciu existujúcim vyučovacím predmetom ŠVP a/alebo vytvorí nový vyučovací predmet, ktorému prideli časovú dotáciu. Špecifické vyučovacie predmety vyplývajúce z pridruženého postihnutia sa vyučujú v rámci voliteľných hodín. Poznámky k rámcovému učebnému plánu sú pre školu záväzné, môže si však v rámci svojho učebného plánu vytvoriť ďalšie poznámky podľa svojich potrieb a možností.

Rámcový učebný plán pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským v školskom roku 2016/2017 - VARIANT C

Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	PRÍPRAVNÝ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Spolu
Jazyk a komunikácia	rozvíjanie komunikačnej schopnosti	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	38
	rozvíjanie sociálnych zručností	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	18
	rozvíjanie grafomotorických zručností	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	15
Matematika a práca s informáciami	matematika	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22
	informatika								0,5	0,5	0,5	0,5	2
Človek a príroda	vecné učenie	1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	25
Človek a hodnoty	etická výchova/náboženská výchova								1	1	1	1	4
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	2	2	2	2	2	2	2	2,5	2,5	2,5	2,5	27
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
	výtvarná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	11
Zdravie a pohyb	zdravotná telesná výchova	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	33
Základ		18	18	18	18	18	17	17	17	17	17	17	192
Voliteľné /disponibilné/ hodiny		2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	28
Spolu : povinná časť + voliteľné hodiny		20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	220

Voliteľnými hodinami posilňujeme predmety, v ktorých sa zameriavame na opakovanie učiva, prehĺbenie poznatkov, prípadne na precvičovanie motoriky.

Poznámky

1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.

2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Člení sa na vzdelávaciú a relaxačnú časť. V rámci vyučovania je možná individuálna práca s vybranými žiakmi prostredníctvom logopéda, školského psychológa s cieľom systematickej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, narušenia. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami podľa platnej legislatívy.

3. Vyučovacie predmety s časovou dotáciou 0,5 hodiny týždenne je možné vyučovať ako jednodinové každý druhý týždeň alebo ich spojiť do blokového vyučovania.

4. Vyučovací predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.

5. Vyučovací predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.

6. Vyučovacie hodiny vyučovacieho predmetu zdravotná telesná výchova je možné deliť na skupiny s maximálnym počtom v skupine 8 žiakov. Skupiny možno utvárať aj zo žiakov najbližších ročníkov. Ďalšia

skupina vznikne až po naplnení predchádzajúcej skupiny na maximálny počet. Skupina zdravotnej telesnej výchovy sa zriadi pri počte najmenej štyroch žiakov.

7. Vyučovaci predmet RKS sa neklasifikuje. Na vysvedčení sa uvádza „absolvoval“.

6 Špecifika výchovy a vzdelávania žiakov s viacnásobným postihnutím

Pri vzdelávaní žiakov s viacnásobným postihnutím uplatňujeme v závislosti od zdravotného postihnutia tieto špecifiká:

- *individuálny prístup a tolerancia* – rešpektujeme nevyrovnané pracovné tempo, slabú koncentráciu pozornosti, zvýšenú unaviteľnosť žiakov, žiaci podľa potreby majú vypracované IVVP,
- *bezbariérová úprava prostredia* – aby žiak mohol byť čo najviac v škole samostatný v rámci premiestňovania sa v budove,
- *úprava rozvrhu hodín* s ohľadom na stupeň zdravotného postihnutia,
- *miesto a spôsob sedenia v triede* – vhodne zvolená špeciálna stolička a stôl,
- *kompenzácia alebo korekcia písma* v závislosti od úrovne grafomotoriky a jemnej motoriky- potreba písať do pomocných línií, širších línií, písanie paličkovým písmom, či pomocou počítača,
- *pohybový režim* – pohybové aktivity zohľadňujúce indikácie a kontraindikácie určitých pohybov.

Individuálne vzdelávanie

V špeciálnej základnej škole sú zo zdravotných dôvodov na základe odporúčania lekára aj žiaci individuálne vzdelávaní a to v rozsahu 20 hodín týždenne, 2x4 hodiny týždenne alebo 3x4 hodiny týždenne. Títo žiaci postupujú podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (IVVP). Ak zdravotné znevýhodnenie neumožňuje vzdelávanie žiaka podľa vypracovaných učebných osnov daného ročníka, žiak sa taktiež vzdeláva podľa IVVP, ktorý rešpektuje jeho špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby.

Rehabilitácia a zdravotná starostlivosť

OZSaR poskytuje žiakom všetkých zložiek SŠ rehabilitačné služby, ktoré vykonávajú 2 fyzioterapeutky na základe odporúčania rehabilitačného lekára a neurológa.

V rámci *rehabilitačnej starostlivosti* je poskytovaná liečebná telesná výchova individuálne aj v skupinách, cvičenie na prístrojoch, nácvik na ortopedických a protetických pomôckach a prístrojoch, vodoliečebná terapia, balneologická terapia – parafín, fyzikálna terapia – magnetoterapia, masáž – klasická a mäkké techniky.

K službám rehabilitácie patrí aj zapožičiavanie špeciálnych pomôcok (Aris stolička – špeciálna, invalidné vozíky, detské kočiare, chodítko).

Starostlivosť o žiakov praktickej školy vyžaduje zabezpečenie *zdravotnej starostlivosti* a iných služieb spojených s ich výchovou a vzdelávaním /obslužné činnosti, kŕmenie, obliekanie, umývanie, podávanie liekov, cievkovanie, premiestňovanie/, ktoré poskytuje zdravotná sestra a asistenti.

Snoezelen terapia

Koncepcia Snoezelen

Prvky koncepcie Snoezelen v miestnosti Snoezelen využívajú v edukačnom procese a podporných terapeutických aktivitách všetky zložky Spojenej školy, Budovateľská 1309 Vranov nad Topľou.

Ide o pomerne novú netradičnú formu práce s ľuďmi s postihnutím, ktorá vychádza z ich možností a schopností a snaží sa rešpektovať ich záujmy. Celá koncepcia Snoezelen je založená na celostnom prístupe, naplňuje potreby prijatia a porozumenia klienta v atmosfére dôvery a uvoľnenosti. V Snoezelen sa spájajú terapeutické s prvkami špeciálne a liečebno-pedagogickými, s možnosťou ich prispôsobenia špecifickému postihnutiu.

Viac ako iné terapeutické smery si vyžaduje upravené prostredie a špecifické vybavenie. Snoezelen sa vykonáva v špeciálne zariadenej miestnosti, v pokojnej, uvoľnenej a príjemnej atmosfére, kde sú zmysly stimulované hudbou, svetelnými efektmi, ľahkými vibráciami, príjemnými vôňami, možnosťou polohovania a bazálnej stimulácie.

Hlavným cieľom Snoezelen je zlepšenie kvality života a rozvoj osobnosti ľudí s postihnutím. Keďže Snoezelen sprostredkováva stimuláciu zmyslov bez nutnosti intelektuálneho chápania, je účinnou metódou aj u ľudí s ťažšou formou postihnutia, s poruchami senzorickej integrácie a výrazným komunikačným deficitom. Klienti aktívne i pasívne prežívajú nové podnety, čo vedie k rozširovaniu horizontu ich poznania a podpore ich sebauvedomovania, sebareflexii, ako i k zlepšeniu komunikácie a sociálnej interakcie.

Filozofia Snoezelen

Louise Haggart a Roger Hutchinson charakterizujú Snoezelen ako „splnomocňujúci prístup“, teda citlivý a vnímavý, starostlivý, nedirektívny prístup v atmosfére bezpečia a istoty, ktorý je povzbudzujúci. Pozornosť nie je prvotne zameraná na výsledok, ale zámerom je skôr asistovať klientovi pri získaní maximálneho potešenia z aktivít, ktorým sa spolu s terapeutom venuje.

Metodológia Snoezelen

Podľa zamerania, cieľovej skupiny a odbornej kvalifikácie teoreticky rozlišujeme štyri okruhy aplikácie Snoezelen:

- Snoezelen ako terapia v užšom slova zmysle, ktorá je zaradená do psychomotorickej terapie na neurofyziologickom základe, je riadená lekárom a Snoezelen terapeutom. Snoezelen terapia je tiež integrovaná v terapeutickom koncepte ergoterapie a fyzioterapie, najmä v metódach senzorickej integrácie a mototerapie.
- Snoezelen ako terapeuticky orientovaný prístup vykonávaný prostredníctvom špeciálneho odborníka, kedy je predpokladom jasná východisková diagnóza s cieľene použitými intervenciami.
- Snoezelen ako pedagogicko – podporný prístup, kedy ide o podporné opatrenia výchovno-vzdelávacieho procesu, najmä podpora kognitívnych procesov (vnímania, rozšírenie poznávania, zvýšenie koncentrácie) a integrácie.
- Snoezelen ako voľná ponuka, kedy Snoezelen slúži na navodenie pokoja a zotavenie, načerpanie síl a môže byť za istých predpokladov ponukou pre každého, bez priameho vopred plánovaného terapeutického alebo pedagogického zámeru. Ide o ponuku plnohodnotného trávenia voľného času, ktorú môžu využívať deti, mládež a dospelí.

Snoezelen ako terapia

Snoezelen terapia je zameraná na poskytnutie nádherných neobvyklých zmyslových zážitkov poskytovaných širokou škálou nízko i vysoko technologických produktov a zariadení, ktoré u klientov vyvolávajú zmyslové odpovede a reakcie. Cieľom môže byť samostatná terapia alebo podpora kompetencií klienta. Ide o jednu z najradostnejších a najpríjemnejších terapií.

SNOEZELLEN terapia pozostáva z nasledujúcich krokov:

1. Hodnotenie: zistenie zmyslového potenciálu a potrieb klienta na základe diagnostiky, pozorovania a Snoezelen dotazníkov. Diagnostika je veľmi dôležitým a rozhodujúcim predpokladom k stanoveniu podporných a terapeutických opatrení. Do diagnostiky sú zapojení aj ostatní odborníci (psychológ, logopéd, fyzioterapeut, atď.), nevyhnutná je i spolupráca s rodinou.
Diagnostiku zameriavame na hlavné oblasti – na osobnú a rodinnú anamnézu klienta, vývin postihnutia, zisťujeme dôležité informácie týkajúce sa pohybových schopností, intelektuálneho vývinu, komunikácie, interakcie všetkých zmyslov, príjemných a nepríjemných podnetov, možnosti motivácie a podpory. Na základe diagnostiky si stanovíme ciele, ktoré chceme dosiahnuť.
2. Plánovanie aktivít s použitím zariadenia v kontexte hry, upokojenia, relaxu, stimulácie a posilnenia klientov cez ich zmysly.
3. Následné znovu hodnotenie po určitom čase (3-6 mesiacov).

Čo je možné robiť v Snoezelen prostredí

- stimulácia (bazálna stimulácia) – celé vybavenie a zariadenia miestnosti pôsobia na klientov natoľko motivujúco, že majú chuť s nimi manipulovať a zároveň sa učiť, stimulovať jednotlivé zmysly alebo viaceré zmysly naraz – sensorická integrácia,
- relaxácia – prostredie tiež navodzuje stav uvoľnenosti a dajú sa v ňom využiť viaceré relaxačné techniky,
- terapia a rôzne formy intervencie kreatívnym spôsobom: psychomotorická terapia, mototerapia, ergoterapia, muzikoterapia, dramoterapia, terapia hrou, biblioterapia, arteterapia, animoterapia, fyzioterapia,
- edukácia – najmä Montessori pedagogika,
- tréning pamäti a vnímania,
- diagnostika, včasná intervencia,
- motivácia (podpora a povzbudenie),
- plnohodnotné trávenie voľného času.

Snoezelen poskytuje ideálne prostredie pre viaceré podporné terapeutické aktivity. Príjemná atmosféra prispieva k vytvoreniu osobného vzťahu a skôr dochádza k možnosti komunikácie a interakcie. Snoezelen priestor preto možno využiť na veľké množstvo aktivít, ako napríklad spoznať svoje telo, dotýkať sa a byť dotýkaný, použiť rôzne materiály ako zdroj hmatovej a sluchovej skúsenosti, svetelné a zvukové meditácie, rôzne tematické príbehy ako sú život v mori, život v Afrike, plavba na lodi a podobne. Na rozvoj fantázie, interakcie a komunikácie slúžia okrem svetelných, zvukových, čuchových a chuťových podnetov napríklad aj čítanie rozprávok, prerozprávanie, zahranie krátkej etudy, spájanie obrazov s hudbou. Na rozvoj koncentrácie slúžia rozličné uvoľňovacie, relaxačné a dychové techniky, ktorými sa dosahuje hlbší stav uvoľnenia.

Využitie miestnosti je aj v závislosti od toho, kto ju vedie. Ak sprievodca, ten skôr ponúka jednotlivé podnety a motivuje klienta. Ak terapeut, vtedy je potrebný vopred formulovaný cieľ na základe informácií o klientovi z predchádzajúcej diagnostiky. Jeho úlohou je vybrať jednotlivé cvičenia alebo techniky, ktoré je však potrebné adresne meniť alebo doplniť podľa aktuálnej situácie a potrieb klienta. To si vyžaduje flexibilitu, fantáziu a kreativitu zo strany terapeuta

Informačno-komunikačné technológie (IKT)

Vyučovanie by pre žiaka s viacnásobným postihnutím malo byť ľahko zapamätateľné tak, aby ho vedel využiť v ďalšej príprave na povolanie i v praxi. Toto všetko možno dosiahnuť s využitím IKT v praktickej škole, ktoré pomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím pri vytváraní lepšej predstavy o svojom okolí. IKT môžu pomáhať pri sprehľadňovaní a triedení naučených poznatkov prostredníctvom hry, ktorá pomáha k efektívnemu učeniu sa žiakov s mentálnym postihnutím. Vzdelávanie žiakov praktickej školy za pomoci IKT riadime tak, aby bolo efektívne. Pri vzdelávaní prihliadame na počítačové schopnosti žiakov, vzhľadom k zdravotnému postihnutiu využívame špeciálne klávesnice, myšky, tablety, počítače. Ďalším prvkom, ktorý využívame pri vyučovaní sú multimédia. Multimédium zahŕňa viaceré technológie, ktoré umožňujú, aby vizuálne a audio média boli kombinované za účelom komunikácie novými spôsobmi. Žiaci sa učia pracovať s IKT nielen na hodinách pomocných prác v administratíve a matematike, ale využívajú počítače aj na ostatných predmetoch. Hľadajú si informácie, dokumenty potrebné pre ich bežný život a tým aj ich profiláciu so zameraním na pomocné práce v administratíve.

Cvičná kuchynka

V špeciálnej základnej škole vo vyučovaní využívame bezbariérovú cvičnú kuchynku s veľmi dobrým vybavením. Kuchynka je prispôbena žiakom s telesným a viacnásobným postihnutím, /výška pracovnej dosky, dostupné úložné priestory a elektrospotrebiče, príborový kontajner na kolieskach/. Kuchynská linka je členená na úložné priestory, pracovnú dosku a časť s elektrospotrebičmi.

ŠKD a zájmová činnosť

Žiaci špeciálnej základnej školy môžu v čase mimo vyučovania tráviť čas v školskom klube detí, kde sa ich snažíme vychovávať k tomu, aby vedeli účelne využívať svoj voľný čas. Činnosti, ktoré prebiehajú popoludní sa riadia výchovným programom. Sú to činnosti: vzdelávacia, zájmová, príležitostná, individuálna, odpočinková, sebaobslužná.

Cieľom činnosti v ŠKD je:

1. rozvoj osobnosti človeka a jej rešpektovanie,
2. umožnenie sebarealizácie detí v skupinových individuálnych, riadených alebo spontánnych aktivitách,
3. vedenie detí k účinnému využívaniu voľného času, rozvoju tvorivosti a fantázie,
4. prevencia sociálne patologických javov,
5. začlenenie ekologickej a dopravnej výchovy do činností klubu,
6. utváranie pozitívnych vzťahov medzi deťmi,
7. rozvoj komunikačných zručností a komunikatívnych kompetencií, ktoré vedú k rozvoju verbálnej aj neverbálnej komunikácie detí /viac v ŠkVP pre ŠKD/.

„Školský klub detí je dôležitý výchovný partner rodiny a školy.“

Počas školského roka žiaci pracujú v rôznych **zájmových útvaroch** – Šikovniček, Angličtina hrou, Športom k prírode, Mladý spravodajca, Hudobno-dramatický krúžok, Výtvarný krúžok. Svoje záľuby a záujmy majú možnosť rozvíjať s prihliadnutím na ich individuálne schopnosti, zručnosti a postihnutie.

Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva (ČŠPP)

ČŠPP poskytuje:

- komplexnú špeciálno-pedagogickú činnosť, psychologickú, diagnostickú, poradenskú, rehabilitačnú, preventívnu, metodickú, výchovno-vzdelávaciu a inú odbornú činnosť,

- súbor špeciálno-pedagogických intervencií deťom so zdravotným postihnutím vrátane detí s vývinovými poruchami s cieľom dosiahnuť optimálny rozvoj ich osobnosti a sociálnu integráciu.

Klientelu CŠPP tvoria deti a žiaci od 2 rokov do ukončenia prípravy na povolanie. Patria sem:

- deti a žiaci telesne, mentálne a viacnásobne postihnutí,
- deti a žiaci s poruchami zraku a sluchu, s narušenou komunikačnou schopnosťou,
- deti a žiaci s poruchami učenia, s poruchou aktivity a pozornosti,
- deti a žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami,
- deti a žiaci chorí a zdravotne oslabení.

Odborné služby v CŠPP poskytujú: psychológ, somatopéd, logopéd, psychopéd, sociálny pracovník.

Prioritné činnosti CŠPP:

- poskytovanie psychologických a špeciálno-pedagogických vyšetrení za účelom vyjadrenia stanoviska k:
 - > prijatiu dieťaťa / žiaka /do špeciálnej základnej školy,
 - > individuálnej integrácii žiaka v základnej škole,
 - > integrácii v špeciálnej triede ZŠ,
- diagnostika a korekcia pre žiakov so zdravotným postihnutím a vývinovými poruchami,
- diagnostika a korekcia pre žiakov s čiastočným oslabením výkonu,
- poskytovanie logopedickej diagnostiky a korekcie,
- konzultácie a poradenstvo predškolským zariadeniam, základným a stredným školám
- spolupráca so zariadeniami výchovy a prevencie, pediatrami, detským neurológom, rehabilitačným lekárom, pedopsychiatrom a ďalšími odbornými lekármi, referentmi sociálnej kurately.

Činnosť sociálneho pracovníka je zameraná na: vedenie klientely v CŠPP, získavanie anamnestických údajov o klientoch, spracovanie písomného záznamu informácií o klientovi, poskytovanie komplexného sociálneho poradenstva, spolupráca so špeciálnymi pedagógmi, zdravotníkmi, spolupráca s rôznymi inštitúciami odborov sociálnych vecí, archivácia písomnej dokumentácie klientely CŠPP, vypracovanie odporúčaní a potvrdení pre potreby školských zariadení, úradov, sociálnych poisťovní v rámci uplatňovania sociálnych kompenzácií.

Metodické združenie I. (MZ I.)

Poradným orgánom riaditeľa školy je metodické združenie, ktoré v špeciálnej základnej škole plní odbornú-metodickú funkciu. Cieľom činnosti je realizácia účasti pedagogických zamestnancov na upevňovaní demokratického štýlu riadenia, ovplyvňovaní kvalifikácie a profesijného rastu učiteľov a zvyšovaní úrovne výchovno-vzdelávacieho procesu praktickej školy. Cieľom MZ je pôsobiť ako poradná, spoločenská a kooperujúca autorita v edukačnom procese, kde preberá kontrolu nad tvorbou školského portfólia a triedneho portfólia.

7 Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Škola prijíma žiakov na základe ich preukázateľného zdravotného znevýhodnenia so súhlasom rodiča po diagnostických vyšetreniach v zariadeniach výchovného poradenstva a prevencie po dovŕšení 6. roku dieťaťa.

Zápis žiakov do prvého ročníka ŠZŠ sa uskutočňuje v mesiaci apríl. Počas celého školského roka škola prijíma žiakov s mentálnym postihnutím v kombinácii s telesným alebo viacnásobným postihnutím do všetkých ročníkov /ak je voľné miesto/ na základe výsledkov špeciálno-pedagogickej a inej odbornej diagnostiky, tiež na základe lekárskeho odporúčania a v spolupráci s rodičmi (resp. zákonnými zástupcami). Pri nižšom počte žiakov sú ročníky spájané.

O prijatí dieťaťa do školy rozhoduje riaditeľka školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie (CŠPP) vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa. Riaditeľka školy pri prvom kontakte informuje rodičov o podmienkach prijatia do školy (písomná žiadosť rodiča, správy z odborných vyšetrení z príslušného poradenského zariadenia, spolupráca so školským špeciálnym pedagógom).

Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie A

Najvyšší počet žiakov v triede pre žiakov s mentálnym postihnutím a viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím (ŠZŠ - variant A) sa ustanovuje takto:

- prípravný a prvý ročník 6 žiakov,
- druhý ročník až piaty ročník 8 žiakov,
- šiesty ročník až deviaty ročník 10 žiakov.

Riaditeľ školy môže povoliť prekročenie najvyššieho počtu žiakov v triede najviac o dvoch.

Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie B

Najvyšší počet žiakov v triede pre žiakov s mentálnym postihnutím a viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím (ŠZŠ - variant B) sa ustanovuje takto:

- prípravný a piaty ročník 6 žiakov,
- šiesty ročník až desiaty ročník 8 žiakov.

Veľmi dôležité je naplnenie týchto podmienok:

- dostatok času v dennom režime venovať jednotlivým zložkám tak, aby sa denne vystriedali všetky činnosti v primeranom rozsahu,
- optimálny režim výchovno-vzdelávacej činnosti v súlade s vekovými možnosťami, špeciálnymi potrebami žiakov, zohľadnením dochádzajúcich žiakov v zhode s obsahom vzdelávania a vhodnými spôsobmi učenia,
- optimálny režim života školy v súlade s potrebami žiakov a ich bezpečnosti (režim odpočinku, pohybový režim, stravovací a pitný režim, dodržiavaním hygieny, záujmová činnosť, mimoriadne situácie),
- uplatňované metódy, formy a prístupy pri vzdelávacom procese, spôsob delenia tried, zlučovanie žiakov z rôznych ročníkov podľa platnej legislatívy.

Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie C

Najvyšší počet žiakov v triede pre žiakov s mentálnym postihnutím a viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím (ŠZŠ - variant C) sa ustanovuje takto:

- prípravný a piaty ročník 5 žiakov,
- šiesty ročník až desiaty ročník 6 žiakov.

Formy organizácie výchovy a vzdelávania:

- dennou formou (poldenné v dopoludňajších hodinách v rozsahu piatich pracovných dní v týždni),
- formou individuálneho vzdelávania podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

Základnou organizačnou jednotkou je vyučovacia hodina, ktorá má vymedzený čas 45 minút. Hodiny sa striedajú podľa pevne stanoveného rozvrhu hodín schváleného riaditeľom školy. Medzi hodinami sú prestávky, každá vyučovacia hodina je venovaná jednému predmetu.

Týždenná dotácia je v jednotlivých ročníkoch určená podľa RUP. Vzdelávanie žiakov je členené do jednotlivých ročníkov. Obsah vzdelávania prebieha v jednotlivých ročníkoch na vyučovacích hodinách a je určený ŠVP a ŠkVP vyučovacích predmetov.

Ak zdravotné znevýhodnenie neumožňuje vzdelávanie žiaka podľa vypracovaného učebného plánu, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu /IVVP/, ktorý rešpektuje jeho špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby. Okrem klasického frontálneho vyučovania je potrebné aplikovať iné formy a to skupinové vyučovanie, prácu vo dvojiciach, ale hlavne individuálne vyučovanie. Vyučovanie sa môže realizovať tiež v blokoch. Obsah vyučovania je potrebné realizovať diferencovane. V prípade, že žiak zvládol obsah vzdelávania a splnil kritéria na prijatie do variantu B, môže tam byť preradený.

Klasické metódy vyučovania je potrebné doplniť a spestriť inovátívnymi metódami a tými sú, práca s interaktívnou tabuľou, využívanie IKT na vyučovaní, kooperatívne učenie, prácu s textom, čítanie s porozumením, príklady z praxe atď.

7.1 Stratégie, metódy a formy výchovy a vzdelávania

Na našej škole sa venujeme zvýšená pozornosť hodnotovému systému, ktorý je odlišný od spoločensky uznávaných hodnôt a noriem, čo vyúsťuje do rozporu až konfliktu medzi záujmami a potrebami jedinca ako aj záujmami a potrebami spoločnosti.

Stratégie vyučovania

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem práce vychádzame z obsahového zamerania vyučovacej hodiny, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov, materiálneho vybavenia a z vlastnej činnosti žiakov zacielenej na dosiahnutie stanovených cieľov zameraných na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov. Pri výbere vyučovacích metód dbáme na to, aby boli v súlade so zámermi školy, rozvíjali všetky stránky osobnosti žiaka, smerovali k rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov, umožňovali vytvoriť sociálnu atmosféru, v ktorej sa môže dieťa učiť bez strachu a stresu, využívali prirodzenú zvedavosť dieťaťa a vzbudzovali jeho chuť do učenia, zohľadňovali potreby žiaka, umožňovali žiakovi učiť sa všetkými zmyslami. Moderné vyučovanie nie je obmedzené na jedinú formu pedagogickej stratégie alebo metódy, ale zahŕňa rozmanité prístupy, ktoré podporujú proces učenia sa žiaka. Je na pedagogickom majstrovstve a kreativite každého učiteľa, aké pedagogické stratégie zvolí vo vyučovaní. V podmienkach našej školy uplatňujeme metódy všeobecné a metódy špeciálno-pedagogické.

Metódy všeobecné

Zo všeobecných metód v edukačnom procese uplatňujeme:

Metódy vychádzajúce z logickej postupnosti:

Analyticko-syntetická
Synkretická (porovnávanie)

Metódy podľa charakteru práce:

Expozičná
Názorno-demonštračná
Metódy praktické

Motivačné metódy

Motivácia ako snaha a túžba niečo dosiahnuť má vo vyučovacom procese významnú úlohu. Prístup žiaka k učeniu je základom úspešnej činnosti a vzhlľadom k tomu, že pracujeme s mentálne postihnutými deťmi, u ktorých je veľmi ťažké vzbudiť záujem o učenie, považujeme za veľmi dôležité vzbudiť u žiakov prvotný záujem o učenie. Z motivačných metód sa nám v praxi osvedčili: motivačný rozhovor, motivačný problém, rozprávanie, demonštrácia, skupinové vyučovanie, tvorivé vyučovanie.

Aktivizujúce metódy

Významné miesto vo edukačnom procese patrí aktivizujúcim metódam:

Diskusia (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému)

Situačná metóda (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov)

Inscenačná metóda (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie)

Dramatizácia (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.)

Simulácia (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami)

Zážitkové učenie

Učenie prostredníctvom IKT

Praktické aktivity, samostatná činnosť

Didaktické hry (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti)

Kooperatívne vyučovanie (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny)

Expozičné metódy

Aplikáciou expozičných metód sa usilujeme docieľiť to, aby proces učenia prebiehal u žiaka čo najefektívnejšie. Uplatňujeme ich pri vytváraní nových poznatkov a zručností, čím sa vyhýbame predkladaniu definitívnych vedeckých poznatkov a memorovaniu bez náležitého pochopenia. V praxi využívame metódy:

Slovné: monologické vysvetľovanie, opis, inštruktáž, rozprávanie, dialogický rozhovor

Názorno – demonštračné: pozorovanie, ilustrovanie, demonštrovanie

Metódy praktické: manipulácia s predmetmi, grafické práce, laboratórne pokusy, práce na školskom pozemku

Pracovné metódy(práca ako výchovná metóda)

Hra: didaktická

Dramatizácia

Pozorovanie (cielené systematické vnímanie objektov a procesov)

Heuristická metóda: dialogická, problémová

Metóda samostatnej práce s knihou, v teréne

Fixačné metódy

Vo vyučovacom procese majú dôležité postavenie vzhľadom na to, že žiaci s mentálnym postihnutím si poznatky osvojujú pomaly, až po viacnásobnom opakovaní a rýchlo zabúdajú. Smerujú k precvičovaniu a upevňovaniu už nadobudnutých poznatkov a zručností, vytvárajú nové synoptické spojenia, majú diskriminačný a zovšeobecňujúci charakter. U žiakov sa stretávajú s obľubou: pokus, demonštrácia, hra (didaktická, intelektová), pojmové mapovanie. Metódy diagnostické a klasifikačné: slúžia nielen na zistenie úrovne vedomostí, zručností a návykov žiakov, ale sú aj prostriedkom autodiagnostiky učiteľa: skúšanie ústne, písomné, praktické.

Metódy špeciálno-pedagogické

Počas celého vyučovacieho procesu uplatňujeme aj metódy špeciálno - pedagogické: viacnásobného opakovania informácie, nadmerného zvýraznenia informácie, multisenzorického sprostredkovania, intenzívnej spätnej väzby, algoritmizácie kurikula, slovného sprostredkovania, sprostredkovania pohybom, sprostredkovania inštrukčnými médiami, sprostredkovania technickými prostriedkami metodiky, pozitívnej psychickej tonizácie, aplikácie individuálnych vzdelávacích programov, kombinované.

Organizačné formy

Metódy a formy práce, ich logické usporiadanie a kombinovanie si volí učiteľ podľa predmetu, obsahu učiva a konkrétnej situácie v triede so zameraním na motiváciu a usmernenie žiakov na vyučovaní a v učení. Výber foriem vyučovania prispôsobujeme potrebám žiakov, ich možnostiam a schopnostiam a snažíme sa o to, aby sme vytvorili priestor pre uplatnenie individuality každého žiaka. Pre naplnenie cieľov školy budeme využívať nasledovné formy: vyučovacia hodina základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu, vyučovacia hodina na školskom pozemku, vyučovacia hodina v cvičnej kuchynke, individuálne vyučovanie, skupinové vyučovanie, hromadné vyučovanie, integrované vyučovanie – blokové vyučovanie, praktické činnosti, laboratórna práca, exkurzia, výlet, vychádzka, vyučovanie v rôznom prostredí (hodina v múzeu, čitateľskom kútiku), terénne pozorovania, návšteva výstavy, koncertu, múzea, či inej inštitúcie, súťaž, kultúrne vystúpenie, domáca práca, záujmová činnosť – krúžky.

Metodické formy výučby (priamy prejav danej metódy pri osvojovaní obsahu výučby):

výkladové (rozprávanie, prednáška, objasňovanie, opis)

demonštračné (demonštrácia experimentu, postupu činnosti, ukážky riešenia úloh, zostavenia plánu, ukážky predmetov, javov, zobrazení)

dialogické (rozhovor, beseda, diskusia)

Sociálne formy výučby: frontálne vyučovanie, skupinové vyučovanie, individuálne vyučovanie, kooperatívne vyučovanie, samostatná práca žiakov. V prípade odporúčania špeciálneho pedagóga postupuje žiak podľa IVP.

8 Povinné personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Vhodnou komunikáciou medzi všetkými zamestnancami, ako aj v interakcii zamestnanec - žiak, zamestnanec – rodič sa snažíme vytvárať nestresové prostredie v škole a pokojnú pracovnú atmosféru. Budujeme pozitívnu klímu školy, k zamestnancom sa snažíme byť otvorení, podávame im nové informácie, prijímame návrhy a spätnú väzbu, spoločne riešime konflikty a problémy. Okrem povinného personálneho zabezpečenia platného podľa štátneho

vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie a ustanovení, ktoré sú uvedené vo vzdelávacích programoch pre žiakov s mentálnym postihnutím, zamestnávame v našej škole aj pomocný zdravotnícky personál, keďže vzdelávame aj žiakov s viacnásobným postihnutím v kombinácií s mentálnym postihnutím.

Základnými stupňami riadenia a rozhodovania v špeciálnej základnej škole sú oddelenia. Organizujú sa podľa hlavných druhov činností zamestnávateľa.

- a) *Oddelenie špeciálnej základnej školy*: pedagogický zbor tvoria kvalifikovaní učitelia s pedagogickou a odbornou spôsobilosťou, ktorí vyučujú vo viacerých organizačných zložkách. Väčšina má dlhoročné špeciálno-pedagogické skúsenosti a spolu s mladými pedagógmi sa podieľajú na postupnom skvalitňovaní školy. Z hľadiska špecifikácie zdravotného postihnutia žiakov výchovno-vzdelávací proces zabezpečujú učitelia /špeciálni pedagógovia/, vychovávateľky a asistenti učiteľa, ktorí sú nápomocní pri prekonávaní zdravotných bariér žiakov s viacnásobným postihnutím.
- b) *Oddelenie ČŠPP*: poradenskú, diagnostickú a reedukačnú starostlivosť žiakom poskytujú odborní zamestnanci ČŠPP: psychológ, logopéd, psychopéd, somatopéd a sociálny pracovník.
- c) *Oddelenie zdravotnej starostlivosti a rehabilitácie /OZSaR/*: zdravotnú a rehabilitačnú starostlivosť poskytujú fyzioterapeutky a zdravotná sestra.
- d) *Oddelenie hospodársko-správne*: administratívni pracovníci /odborný referent PaM a hospodár-ekonóm/, výdajca jedál, upratovačky, školník a vrátnik sa podieľajú na chode školy a prispievajú v značnej miere k vytváraniu optimálnych podmienok, potrebných pri vzdelávaní žiakov a služieb s nimi spojených.

V škole pôsobí výchovný poradca, vedúci MZI. a koordinátori /v rámci prierezových tém/.

Pedagogickí a odborní zamestnanci si rozširujú a dopĺňajú vzdelanie rozširujúcim štúdiom špeciálnej pedagogiky. Edukáciu žiakov s viacnásobným postihnutím skvalitňujú a modernizujú priebežným vzdelávaním v MPC a v iných dostupných centrách a inštitúciách.

9 Povinné materiálo-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

Špeciálna základná škola je umiestnená v budove č.1 Spojenej školy. Budova je dvojpodlažná, s bezbariérovým prístupom. Bezbariérový prístup zabezpečuje výťah, bezbariérové vstupy a toalety, bezprahové prechody, madlá na schodištiach, chodbách a sociálnych zariadeniach, výťah, schodolez, nájzdové rampy.

Žiaci špeciálnej základnej školy sa vzdelávajú v triedach, podľa počtu otvorených tried v danom školskom roku. Triedy sú vybavené špeciálnymi pomôckami, ležadlom alebo vakom na relaxačnú činnosť a kompenzačnými pomôckami podľa potrieb žiakov. Špeciálna základná škola ďalej využíva spoločné priestory v interiéri a exteriéri spojenej školy.

Priestorové vybavenie

Budova č. 1

a) **pre manažment školy** - kancelária zástupcu riaditeľa školy a vedúcej ČŠPP

b) **pre pedagogických zamestnancov školy**

- zborovňa,
- kabinet,

- c) pre zamestnancov poskytujúcich odborné služby a pomoc pedagógom**
 - vyšetrovňa
- d) pre nepedagogických zamestnancov školy**
 - prezliakareň, chránené pracovisko školníka/vrátnika,
- e) hygienické priestory**
 - bezbariérové sociálne zariadenia pre žiakov, sociálne zariadenia pre zamestnancov,
 - šatňa,
- f) odkladacie a úložné priestory**
 - pre učebné a kompenzačné pomôcky, didaktickú techniku,
 - sklad čistiacich prostriedkov,
 - registratúrne stredisko,
- g) informačno-komunikačné priestory**
 - knižnica školská
 - knižnica odborná v CŠPP,
- h) učebné priestory interné/externé**
 - učebné priestory interné – triedy s relaxačným kútikom,
 - relaxačné priestory – miestnosť snoezelen,
 - odborné učebne – multimedialna učebňa, jazyková učebňa, cvičná kuchynka, počítačová učebňa, dielňa,
 - malá telocvičňa,
 - učebné priestory externé - altánok poznania, multifunkčné ihrisko, školský pozemok,
- i) spoločné priestory**
 - oddelenie zdravotníckej starostlivosti a rehabilitácie (OZSaR)
 - výdajná školská jedáleň,
 - školský dvor,
 - priestory pre školský klub detí.

Budova č. 2

- a) pre manažment školy**
 - kancelária riaditeľa, zástupcu riaditeľa školy pre ŠMŠ
 - kancelária pre ekonomický úsek,
- b) pre pedagogických zamestnancov školy**
 - kabinet
- c) pre zamestnancov poskytujúcich odborné služby a pomoc pedagógom**
 - kancelárie pre prácu odborných zamestnancov CŠPP,
 - kancelária sociálneho pracovníka,
- d) pre nepedagogických zamestnancov školy**
 - prezliakareň,
- e) hygienické priestory**
 - bezbariérové sociálne zariadenia pre žiakov, sociálne zariadenia pre zamestnancov,
 - vstupná šatňa CŠPP,
- f) odkladacie a úložné priestory**
 - pre učebné a kompenzačné pomôcky,
 - archív,
- g) informačno-komunikačné priestory**
 - knižnica školská ŠMŠ
- h) učebné priestory interné/externé**
 - učebné priestory interné – triedy s relaxačným kútikom, triedy ŠMŠ,
 - učebné priestory externé - altánok poznania, multifunkčné

- ihrisko, školský pozemok,
- relaxačné priestory – relaxačný kútik v ŠMŠ,
- odborné učebne – cvičná kuchynka,

i) spoločné priestory

- priestory pre školský klub detí.

Materiálno-technické vybavenie

a) **prostriedky na uľahčenie komunikácie** – elektronické písacie pero, piktogramy, obrázková abeceda...

b) **pomôcky využívané vo výchovno-vzdelávacom procese**

- **kompenzačné pomôcky:** špeciálne výučbové programy, digitálne učebnice, počítač s dotykovou obrazovkou, počítače, tablety, notebooky, interaktívne tabule, špeciálne klávesnice a myši pre žiakov s telesným postihnutím, počítač pre žiakov s postihnutím horných končatín so špeciálne upravenou dotykovou klávesnicou, čítacia lupa, diktafón, elektronický komunikátor, špeciálne písacie potreby, trojhranné ceruzky, nástavce, schodolez, nájazdové rampy, výt'ah,

- **ortopedické pomôcky:** podporný aparát, dlahy, ortéza, korzet, protéza, rolátor, pojazdový rám, palica, barly, invalidný vozík.

- **pomôcky na vyučovanie** - protišmyková fólia, podložka na lavicu, držadlo na pero alebo ceruzku, stojan na knihy, ťažidlo na zaťaženie knihy alebo zošita, držiak na zachytenie strán, štítiky na spevnenie rohov listov, stolík na posteľ,

- **pomôcky na sebaobsluhu** - držiak taniera, pohára, upravený jedálenský príbor, zapínač gombíkov, navliekač ponožiek, pančúch, telefón s veľkoplošnými tlačidlami,

- **rehabilitačné pomôcky:** fit lopty, masážne pomôcky, stepper, elektrický chodník, posilňovací komplex, cyklotrenažér, parafin, magnetoterapia, diadynamik, biolampa, vodoliečba, perličkový kúpeľ celotelový, perličkový kúpeľ nôh, ortopedické a protetické pomôcky,

- **relaxačné pomôcky:** ležadlo, sedací vak, vodná posteľ, hojdačka v tvare listu,

- **vzdelávacie pomôcky:** Orffové hudobné instrumenty, pomôcky na výtvarnú výchovu, pomôcky na zdravotnú výchovu (kostra človeka, modely, makety, obrazový materiál, meotar, fólie Ľudské telo).

- **špeciálny nábytok v triede** - polohovacia lavica (možnosť zvýšiť/znížiť nohy stola/stoličky, zošíkmiť pracovnú plochu), špeciálne upravený nábytok prispôsobený sedeniu vo vozíku, špeciálne upravená stolička, ležadlo na prácu poležiačky alebo na polohovanie,

- **malá telocvičňa:** rebriny, cyklotrenažér, švédsko debna, šmýkačka, suchý bazén, televízor, bicykle, kolobežky, molitanové kocky.

10 Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Priestory špeciálnej základnej školy sú bezpečné a zdraviu vyhovujúce. SŠ má vypracovaný prevádzkový poriadok. Na začiatku školského roka sú žiaci poučení o ochrane zdravia a bezpečnosti z pri práci v triedach, odborných učebniach, telocvični a v exteriéri. Zároveň sú dôkladne oboznámení s hygienickými predpismi, s návodmi na obsluhu technických a elektrických zariadení a s používaním ochranných pracovných prostriedkov.

V každej učebni ako aj na multifunkčnom ihrisku je vypracovaný prevádzkový poriadok s opatreniami na dodržiavanie bezpečnosti pri práci, s ktorými sú žiaci oboznámení na prvej

vyučovacej hodine na začiatku školského roka a v krátkosti upozornení pred každou vyučovacou hodinou. Prevádzkové poriadky sú umiestnené na viditeľnom mieste. Žiaci sú poučení o požívaní al. nápojov, fajčení, manipulácii s ohňom, a pravidlách cestnej premávky v škole aj v čase mimo vyučovania.

BOZP vo vyučovaní zahŕňa:

- zdravé prostredie tried – nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, osvetlenie, vykurovanie,
- priestor pre ošetrovanie úrazu a na krátkodobý pobyt zraneného, resp. chorého žiaka, alebo žiaka v čase akútneho zhoršenia jeho psychických problémov,
- škola je zabezpečená proti úteku žiakov zo školy,
- označenie nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti,
- lekárnicky na pracovisku sú vybavené podľa predpisov na zverejnených miestach, kontakty na rýchlu zdravotnú pomoc, hasičov, políciu,
- zabezpečenie vhodného pitného a stravovacieho režimu, /žiaci dostávajú na desiatu teplý čaj/,
- dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v priestoroch a areáli školy a na všetkých akciách organizovaných školou,
- dodržiavanie hygieny – na každom poschodí v oboch budovách sú umiestnené zásobníky na dezinfekciu rúk, v toaletách sú dezinfekčné mydlá,
- dezinfekcia madiel, kľučiek a priestorov podľa smernice o dezinfekcii,
- na bezpečnosť a ochranu žiakov pred úrazmi v triede a na chodbách počas prestávok dbá pedagogický personál školy a asistenti.

Samostatné poučenie o BOZP žiakov sa uskutočňuje pred výletmi, exkurziami a spoločnými akciami. Jedenkrát do roka sa uskutočňuje cvičný požiarly poplach.

Zamestnanci školy sú každé dva roky poučení o dodržiavaní bezpečnostných predpisov v súlade s platnou legislatívou BOZP, PO a CO.

V súlade s predpismi sa realizujú pravidelné revízie hasiacich prístrojov, hydrantov, bleskozvodov, komínov, elektrických a plynových zariadení.

Výchova k bezpečnosti a ochrane zdravia, hygiene práce a požiarnej ochrane je neoddeliteľnou súčasťou teoretického vyučovania. V priestoroch určených na praktickú prípravu sú vytvorené podmienky na bezpečnú prácu podľa platných technických predpisov. Dodržiavanie týchto predpisov je potrebné neustále vyžadovať a kontrolovať. Ak práca vyžaduje priamy dozor, musí osoba poverená priamym dozorom dosiahnuť všetky pracovné miesta žiaka tak, aby mohla pri ohrození zdravia žiaka bezprostredne zasiahnuť. Žiaci majú zakázané vykonávať práce so zvýšeným nebezpečenstvom.

Spojená škola vedie evidenciu úrazov žiakov a zamestnancov a pri ich vzniku dodržiava súčasne platnú legislatívu. Pri úraze podľa jeho závažnosti a rozsahu poskytne žiakovi prvú pomoc zdravotný personál školy, alebo privolá lekársku službu.

11 Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov variantu A a variant B

Školský vzdelávací program (ŠkVP) pre žiakov s ľahkým a stredným stupňom mentálneho postihnutia a viacnásobného postihnutia je vypracovaný na základe vzdelávacieho programu, ktorý je súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu (ŠVP) pre primárne vzdelávanie. ŠkVP je základným dokumentom školy, podľa ktorého sa uskutočňuje edukácia na danej špeciálnej základnej škole. Musí byť vypracovaný v súlade s platnou legislatívou a s príslušným ŠVP. Uvádza víziu, ciele, poslanie a zameranie konkrétnej školy s ohľadom na potreby žiakov. Reflektuje tiež možnosti obce a regiónu. Konkretizuje obsah vzdelávania ako profiláciu školy v učebnom pláne s využitím všetkých voliteľných hodín.

Na vypracovaní ŠkVP by sa mali podieľať všetci pedagogickí zamestnanci školy. Školský vzdelávací program vydáva riaditeľ školy po prerokovaní na pedagogickej rade školy a rade školy a zverejní ho na prístupnom mieste.

Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov variant C

Školský vzdelávací program pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia je vypracovaný na základe vzdelávacieho programu, ktorý je súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie.

Individuálny vzdelávací program /IVP/

Vzdelávací program vypracoval Štátny pedagogický ústav. Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20270:9-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

Základné princípy pri tvorbe individuálneho vzdelávacieho programu sú podobné ako pri reedukácii porúch a narušení:

- IVP vychádza z diagnózy dieťaťa.
- IVP je vytváraný s prihliadnutím k súčasnému stavu dieťaťa, rešpektuje jeho individuálne schopnosti.
- IVP musí byť reálny, musí zodpovedať situácii v triede a personálnemu zabezpečeniu odborného pracoviska.
- IVP nie je nemennou normou. Ak sa ukáže, že je príliš náročný alebo naopak zbytočne ľahký, je potrebné ho upraviť a dopĺňať podľa aktuálnych, špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka. Zmeny je potrebné konzultovať so všetkými zainteresovanými odborníkmi a zákonným zástupcom žiaka.
- IVP by malo zostaviť čo najviac zainteresovaných ľudí (ostatní učitelia, vychovávatelia, rodičia, samotné dieťa).

Organizačné poznámky:

1. Odporúčame IVP vypracovávať **štvrtročne**, vyhodnocovať ho na základe priebehu výchovy a vzdelávania.
2. Odporúčame využívať slovné hodnotenie žiakov, slovný komentár.
3. Odporúčame konzultovať program aj s inými pedagógmi, ktorí prichádzajú s dieťaťom do kontaktu a s rodičmi. Najmä v prípade využívania alternatívnej a augmentatívnej komunikácie (AAK) je spolupráca s rodičmi a ostatnými zainteresovanými osobami nevyhnutná.
4. V závislosti od individuálnych schopností dieťaťa je možné tvoriť IVP pre jednotlivé predmety aj z dvoch rôznych úrovní učebných osnov. Napr. oblasť grafomotoriky, písania a čítania z učebných osnov variantu B a oblasť matematiky na úrovni počtov z učebných osnov pre ťažko mentálne postihnutých žiakov a pod.

Naši žiaci s mentálnym postihnutím a tiež žiaci s viacnásobným postihnutím v kombinácii s mentálnym postihnutím majú vyplnený Návrh na prijatie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do špeciálnej základnej školy.

12 Hodnotenie výchovno-vzdelávacích výsledkov žiakov s viacnásobným postihnutím v ŠZŠ

Cieľom hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Podľa metodického pokynu:

- Metodickým pokynom č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím - primárne vzdelávanie, ktorý schválilo MŠ, VVaŠ SR pod č.: 2015-7248/8803:2-10FO. Tento metodický pokyn nadobúda účinnosť 1. septembra 2015.

Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami. Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z požiadaviek školského zákona. Okrem sumatívnych výsledkov sa sústreďíme na rozpracovanie formatívneho hodnotenia výsledkov žiakov formou hodnotiaceho portfólia.

Na zasadnutí Pedagogickej rady dňa 25.8.2016 bolo prijaté, že žiaci A variantu budú hodnotení klasifikáciou, žiaci B variantu – slovným hodnotením, žiaci C variantu – slovným komentárom.

Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Pri hodnotení budeme prihliadať na vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka a tiež na jeho školský výkon. Budeme odlišovať hodnotenie spôsobilosti od hodnotenia správania.

Zásady hodnotenia žiakov

- Hodnotenie žiaka je nevyhnutná súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu, ktoré má informatívnu, motivačnú a korekčnú funkciu.
- Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo. Žiak a jeho zákonný zástupca má právo dozvedieť sa spôsob a výsledok hodnotenia.
- Hodnotenie žiaka vykonávame *klasifikáciou, slovným hodnotením, alebo slovným komentárom* bez vyjadrenia stupňov.
- *Klasifikácia* je jednou z foriem hodnotenia, ktorej výsledky sa vyjadrujú v jednotlivých vyučovacích predmetoch určenými piatimi stupňami.
- *Slovné hodnotenie* je jednou z foriem hodnotenia, ktorého výsledky v jednotlivých vyučovacích predmetoch sa vyjadrujú slovne štyrmi stupňami.
- *Slovný komentár* o dosiahnutých vzdelávacích výsledkoch bez vyjadrenia stupňov je stručné, výstižné vyjadrenie dosiahnutej úrovne vzdelávania žiaka k očakávaným výstupom v jednotlivých vyučovacích predmetoch, v ktorom učiteľ zhodnotí klady a citlivo poukáže na nedostatky práce žiaka a jeho správania.

Vo výchovno-vzdelávacom procese uskutočňujeme priebežné a celkové hodnotenie:

- priebežné hodnotenie uskutočňujeme pri hodnotení čiastkových výsledkov prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a má hlavne motivačný charakter. Zohľadňujeme vekové

a individuálne osobitosti žiaka a prihliadame na jeho momentálnu psychickú i fyzickú disponovanosť,

- celkové hodnotenie žiaka v jednotlivých vyučovacích predmetoch uskutočňujeme na konci prvého polroka a druhého polroka v školskom roku a má čo najobjektívnejšie zhodnotiť úroveň jeho vedomostí, zručností a návykov v danom vyučovacom predmete.

V procese hodnotenia uplatňujeme primeranú náročnosť, pedagogický takt voči žiakovi, rešpektujeme práva dieťaťa a humánne sa správame voči žiakovi. Predmetom hodnotenia a klasifikácie sú najmä učebné výsledky žiaka, ktoré dosiahol vo vyučovacích predmetoch v súlade s požiadavkami vymedzenými obsahom vzdelávania, osvojené kľúčové kompetencie vymedzené v príslušnom vzdelávacom programe, usilovnosť, rešpektovanie práv iných osôb, ochota spolupracovať a správanie žiaka podľa školského poriadku. Hodnotenie slúži ako prostriedok pozitívnej podpory zdravého rozvoja osobnosti žiaka.

Pri hodnotení výsledkov práce žiaka postupujeme v súlade s:

- výchovno-vzdelávacími požiadavkami vzdelávacích programov,
- požiadavkami na rozvoj kľúčových kompetencií,
- obsahom vzdelávania vymedzeným v príslušných vzdelávacích programoch pre žiakov s mentálnym postihnutím a žiakov s viacnásobným postihnutím.

Pravidlá pre hodnotenie v predmetoch

- hodnotené sú zručnosti a vedomosti, ktoré boli v rámci vyučovania už prebrané a precvičené,
- pri určovaní stupňa prospechu v jednotlivých predmetoch na konci klasifikačného obdobia sa hodnotí kvalita práce a vyučovacie výsledky, ktoré žiak dosiahol za celé klasifikačné obdobie,
- stupeň prospechu sa neurčuje na základe priemeru známok za príslušné obdobie,
- prihliada sa k systematickosti v práci žiaka v priebehu klasifikačného obdobia,
- súčasťou celkového hodnotenia práce žiaka v predmete je i príprava na predmet (príprava pomôcok, vedenie písomností, práca na domácich úlohách, dopĺňovanie učiva v prípade absencie žiaka, pracovitosť a prístup k vyučovaciemu predmetu), s prihliadaním na zdravotné postihnutie
- miera a naplnenia kľúčových kompetencií vo forme plnenia očakávaných výstupov je východiskom pre hodnotenie žiaka v predmete,
- žiaci sú vopred oboznámení s termínom písomných prác trvajúcich viac ako 20 minút, zároveň s termínom sú oboznámení aj s témami písomnej práce,
- žiaci sú oboznámení s kritériami ich hodnotenia a majú právo sa k nim vyjadriť,
- žiakom je umožnené sebahodnotenie odpovedajúce ich veku a schopnostiam, forma sebahodnotenia je ponechaná na vyučujúcom,
- v prípade absencie viac ako 150 hodín je žiak komisionálne preskúšaný

Pravidlá pre hodnotenie správania

- v hodnotení správania žiakov neprihliadame na prospech v predmetoch,
- pri hodnotení správania prihliadame na poruchy správania vyplývajúce z postihnutia
- škola nehodnotí správanie žiaka mimo školu, ale snaží sa na žiakov vplývať tak, aby robili na verejnosti dobré meno nielen sebe, ale i škole a rodine,
- pri hodnotení správania vychádzame zo základných spoločenských, etických a hygienických noriem slušného správania, ktorých základy sú súčasťou vnútorného poriadku školy,
- pri hodnotení správania žiaka postupujeme vyučujúci prísne individuálne, žiadny z jednotlivých prípadov nevytvára precedens záväzný pre hodnotenie správania iných žiakov

- hodnotenie žiakov zapracovávame do školského poriadku.

Triedne portfólio – vytvára si ho trieda pod vedením triedneho učiteľa počas celého školského roka. Obsahuje: symboly tried, pravidlá správania sa v triede, projekty, turnaje, triedne fotografie.

Každý žiak bude mať hodnotiace portfólio obsahujúce:

1. povinné práce (ako sa učím)
 - > vybrané písomné práce z jednotlivých predmetov
 - > polročný projekt žiaka,
2. voliteľné práce (čo ma baví, čo sa mi páči)
 - > moje naj...
 - > obrázky
 - > príbehy
 - > postrehy
 - > fotografie

Školské portfólio: symbol - logo školy, triedne portfólia, kronika školy, zborník úspechov žiakov - víťazné práce, diplomy zo súťaží, olympiád, turnajov, zborník aktivít učiteľov - osvedčenia o vzdelávaní učiteľov, celoškolské projekty spolupatričnosti, akcie s rodičmi, spolupracujúcimi organizáciami - dokumentácia akcií. Každoročne škola vypracováva v zmysle Vyhlášky MŠ SR č. 9/2006 Správu o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy v príslušnom školskom roku. O situácii v škole sú rodičia pravidelne informovaní na webových stránkach školy: www.zspretpadic.edupage.org.

Kritériom pre nás je nielen kvalita dosiahnutých výsledkov, úspechy našich žiakov, ale aj spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov a verejnosti v meste.

13 Začlenenie prierezových tém

Prierezové témy sú začlenené do predmetov podľa svojho obsahu a uvedené sú v učebných osnovách jednotlivých predmetov. Učiteľ zváži zaradenie jednotlivých prierezových tém, podľa predmetu, zloženia triedy a vhodnosti. Ide o nasledovné prierezové témy:

Environmentálna výchova táto prierezová téma prispieva k formovaniu a rozvíjaniu ekologického vedomia žiakov. Smeruje k tomu, aby žiaci pochopili, že sú súčasťou prírody, uvedomili si význam prírody pre život človeka a nevyhnutnosť chrániť životné prostredie. Cieľom je rozvíjať u žiakov lásku k prírode a vychovávať ich k vedomej ochrane prírody.

Dopravná výchova našim žiakom je neustále potrebné zdôrazňovať správanie sa chodca na verejných priestranstvách, cestných komunikáciách a v dopravných prostriedkoch. Našou úlohou je oboznamovať žiakov so základnými pravidlami cestnej premávky, naučiť ich bezpečne sa správať na cestách a v situáciách, ktoré na nich vznikajú. Dopravná výchova má prispieť ku komplexnej výchove žiakov ako aktívnych účastníkov cestnej premávky.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu cieľom tejto témy je viesť žiakov k pochopeniu funkcie a miesta rodiny v živote spoločnosti, ale aj zodpovednosti rodiny za zdravý vývin a výchovu detí.

Zdravotná výchova poslaním tejto prierezovej témy je priviesť žiakov k poznaniu, že zdravie a život patria medzi najcennejšie hodnoty v živote každého človeka, aj keď ich význam si spravidla uvedomia až vtedy, keď je ohrozené ich zdravie a život. Cieľom Zdravotnej výchovy je formovať u žiakov zodpovedný postoj k zdraviu a k životu. Činnosť zameriavame na tri oblasti:

Prevenia sociálno-patologických javov súčasná globálna spoločnosť priniesla so sebou zvýšený výskyt sociálno-patologických javov. Nakoľko väčšina našich žiakov pochádza zo sociálne znevýhodneného a patologického prostredia ohrozujúceho mravný a osobnostný vývin dieťaťa, máme eminentný záujem na znižovaní a eliminácii negatívnych vplyvov sociálneho prostredia, v ktorom žijú.

Multikultúrna výchova vo vyššom sekundárnom vzdelávaní ma tieto ciele:

- a) viesť žiakov k pochopeniu a rešpektovaniu faktu kultúrnej rozmanitosti.
- b) rozvíjať sebareflexiu, ktorá povedie k uvedomeniu si koreňov, možností, obmedzení i premien vlastnej kultúrnej identity.
- c) podnecovať a rozvíjať u nich tolerantné postoje k nositeľom odlišných kultúr.
- d) rozvíjať schopnosť pochopenia pre odlišnú kultúru a odlišný životný štýl.
- e) rozvíjať tolerantné postoje k príslušníkom iných kultúr pri uvedomovaní si a zachovávaní vlastnej kultúrnej identity.
- f) rozvíjať poznanie kultúr, s ktorými žiaci prichádzajú, alebo môžu prísť do styku.
- g) poskytovať podnety pre tvorbu vyargumentovaných postojov k odlišným kultúram.
- h) podporovať samostatné kritické myslenie.

Konečným cieľom je rozvíjať schopnosť komunikovať a spolupracovať s nositeľmi iných kultúr v bezpečnom prostredí tolerancie a vzájomnej úcty.

Mediálna výchova vzdelávania realizuje ako integrálna súčasť obsahu viacerých vzdelávacích oblastí - jazyk a komunikácia, umenie a kultúra, matematika a práca s informáciami, človek a hodnoty, človek a spoločnosť. Je možné ju uskutočňovať formou projektov, kurzu, seminára a iných školských aktivít (napr. mediálna kampaň na podporu verejnoprospešnej akcie).

Osobnostný a sociálny rozvoj prelína sa celým vzdelávaním. Jej cieľom je prispieť ku komplexnému osobnostnému rastu žiaka a rozvoju jeho životných zručností. Uplatňovaním tejto prierezovej témy v špeciálnej základnej škole sa vytvára prostredie pre podporu individuality a zdravého sebavedomia žiaka na jednej strane a rozvoj zmyslu pre spoločnosť založenej na rovnosti a tolerancii na druhej strane.

Ochrana života a zdravia rozvíja postoje, vedomosti, a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne nepredvídané udalosti môžu vzniknúť pri pobyte v prírode, či na akciách a aktivitách realizovaných špeciálnou základnou školou.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti rozvíja u žiakov kompetencie tak, aby vedeli komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, poznať sám seba a svoje schopnosti, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine. Hlavným cieľom je, aby žiaci prostredníctvom vlastnej organizácie práce naučili sa riadiť seba, tím, vypracovať si harmonogram svojich prác, získavať potrebné informácie, spracovať ich, vedeli si hľadať aj problémy, ktoré treba riešiť, správne ich pomenovať, utvoriť hypotézu, overiť ju a pod.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra postupne ju začleňujeme do jednotlivých učebných osnov všetkých predmetov. Cieľom zaradenia prierezovej témy do vyučovania je vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov.

Výchova k ľudským právam začleňujeme ju do jednotlivých učebných osnov všetkých predmetov v špeciálnej základnej škole. Cieľom výchovy a vzdelávania k ľudským právam v školách (a nielen v nich) je osvojiť si vedomosti a zručnosti, formovať postoje, ktoré sú dôležité na podporovanie ľudskej dôstojnosti, informovanej a nezávislej participácie na vývoji

demokratickej spoločnosti a to v súlade s hodnotami, ako sú ľudské práva, rovnosť, pluralita a spravodlivosť.

Finančná gramotnosť sa prelína vo všetkých predmetoch v špeciálnej základnej škole, no najviac v predmete matematika. Učíme ňou žiakov využívať poznatky, zručnosť a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

Globálne vzdelávanie začleňujeme do jednotlivých učebných osnov všetkých predmetov, no najviac v predmete vlastiveda, prírodoveda, prírodopis, geografia, fyzika. Globálne vzdelávanie je vzdelávanie, ktoré zdôrazňuje globálny kontext v učení (sa). Prostredníctvom neho dochádza k zvyšovaniu povedomia o globálnych témach, ktoré sa týkajú každého jednotlivca, k rozvoju jeho kritického myslenia v týchto témach a k hlbšiemu porozumeniu oblastí a tém, ktoré sa týkajú celého sveta. Témy globálneho vzdelávania poskytujú priestor na zmenu postojov jednotlivca a posilňujú uvedomenie si svojej vlastnej úlohy vlastnej úlohy vo svete a spoločnosti. Motivuje ňou žiakov k zodpovednosti a k osvojeniu si hodnôt aktívneho globálneho človeka.

Drogy - bezpečnosť a prevencia sa snaží žiakov vystríhať pred nebezpečenstvom požívania drog, omamných a psychotropných látok. Na riziká s ich užívaním, skvalitňovanie intervencie, prevencie aby sme pomohli zredukovať škody napáchané drogami. Podstatnou je pre nás informovanosť a prístup k poznatkom, ktoré sa snažíme prezentovať naším žiakom vhodnou formou so zreteľom na individuálny

PRÍLOHY:

1. Inovovaný obsah vzdelávania pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie variant A, B, C /prípravný, 1., 2., 5 a 6. ročník/.